

UCHWAŁA NR 261/2019
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 września 2019 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wolni i Solidarni z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w dniach 21 października i 4 listopada 2018 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c i e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504)

postanawia

odrzuć sprawozdanie Komitetu Wyborczego Wolni i Solidarni o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, w związku z wyborami organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonymi w dniach 21 października i 4 listopada 2018 r., **z powodu** naruszenia art. 132 § 1 i § 5 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Wolni i Solidarni przedłożył Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie finansowe w dniu 5 lutego 2019 r., tj. z naruszeniem terminu określonego w art. 142 § 1 w związku z art. 9 § 1 Kodeksu wyborczego, który upłynął dla tego Komitetu w dniu 4 lutego 2019 r. Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 września 2011 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. poz. 1173 i z 2018 r. poz. 1342).

Do sprawozdania nie dołączono sprawozdania biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą. Pomimo wyboru przez Państwową Komisję Wyborczą biegłego rewidenta do zbadania sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wolni i Solidarni, Komitet ten nie poddał się temu badaniu.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku badania sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wolni i Solidarni, dołączonych do niego dokumentów, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet wykazał w sprawozdaniu, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody lub wpływy w wysokości 95 151,20 zł, pochodzące w całości wyłącznie z rachunku bankowego Funduszu Wyborczego Partii Wolni i Solidarni. Środki te wpłacone zostały w terminie ustawowym, przelewem na rachunek bankowy Komitetu o nr 79 1020 1026 0000 1102 0372 4648, prowadzony w Banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA.

Do umowy rachunku bankowego wprowadzono zastrzeżenia odpowiadające wymaganiom określonym w art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego.

W sprawozdaniu Komitetu Wyborczego Wolni i Solidarni wykazane zostały wydatki/koszty Komitetu w łącznej kwocie 94 222,04 zł, jako poniesione na finansowanie:

- kosztów administracyjnych: 444,00 zł, w tym kosztów wynajmu powierzchni biurowej wraz z kosztami energii elektrycznej (75,00 zł) oraz kosztów utworzenia i utrzymania strony internetowej (369,00 zł);
- usług obcych: 93 778,04 zł, w tym: związanych z korzystaniem ze środków masowego przekazu i nośników plakatów (29 554,26 zł), z wykonaniem materiałów wyborczych (55 154,69 zł); pozostałymi kosztami usług obcych (9 069,09 zł).

Komitet nie wykazał w części II sprawozdania (Informacje szczegółowe), pkt VII (Wykaz pozostałych tytułów, niewymienionych w pkt II i VI, wraz ze świadczeniami nieodpłatnymi, w tym świadczeniami określonymi w art. 132 § 5 oraz art. 133 Kodeksu wyborczego), że przyjął korzyść majątkową o charakterze niepieniężnym w postaci użyczenia biura, które to użyczenie nie zostało przez Komitet wycenione. Jak wynika z umowy użyczenia lokalu z dnia 27 sierpnia 2018 r., załączonej do sprawozdania finansowego Komitetu, wymienioną korzyść majątkową o charakterze niepieniężnym Komitet przyjął od Partii Wolni i Solidarni, która utworzyła ten Komitet, a zatem zgodnie z art. 133 § 1 Kodeksu wyborczego. Z dokumentów załączonych do sprawozdania wynika, że Komitet opłacił koszty mediów wykorzystanych w związku z jego działalnością w tym lokalu.

Komitet Wyborczy do sprawozdania finansowego nie dołączył pełnej historii rachunku bankowego i pomimo wezwania do uzupełnienia braków, nie przedłożył tego dokumentu Państwowej Komisji Wyborczej.

W związku z zaistnieniem szeregu wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania finansowego i dołączonych do niego dokumentów, Państwowa Komisja Wyborcza wezwiała Komitet do usunięcia braków, jak i do udzielenia wyjaśnień. Korespondencja kierowana zarówno do Pełnomocnika Finansowego Komitetu Wyborczego, jak również do jego Pełnomocnika Wyborczego, pozostała bez odpowiedzi.

Niewyjaśnienie przez Komitet kwestii będących przedmiotem pytań Państwowej Komisji Wyborczej oraz niezłączenie całości historii rachunku bankowego Komitetu, która stanowi podstawowy dokument pozwalający Komisji na zweryfikowanie danych wykazanych w sprawozdaniu finansowym komitetu, uniemożliwia stwierdzenie, czy wykazane w sprawozdaniu dane są zgodne ze stanem faktycznym, w tym, czy na rzecz Komitetu nie były przekazywane wartości niepieniężne ze źródeł innych niż określone w art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego.

W związku z powyższym sprawozdanie nie może zostać przyjęte i należy je odrzucić. Stanowisko takie, przyjmowane przez Państwową Komisję Wyborczą, zajął również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 września 2008 r. (Sygn. akt III SW 7/08). (dotyczącym partii politycznych, jednak mającym zastosowanie także do podnoszonych wyżej kwestii). Sąd Najwyższy stwierdził w nim, że brak wyjaśnienia niezgodności finansowych rodzi domniemanie faktyczne dokonania naruszeń i pozwala na odrzucenie sprawozdania.

Uzasadnione jest zatem domniemanie, że Komitet przyjmował także inne korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym, których nie wykazał w II części, pkt VII sprawozdania finansowego. Oznacza to także naruszenie ustawowego obowiązku sprawozdawczego, określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. Na podstawie art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, uchybienie to nie stanowi jednak przesłanki do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Jak ustaliła Państwowa Komisja Wyborcza, Tomasz Wilk, kandydat na wójta Gminy Radziemnice, sfinansował z własnych środków cukierki reklamowe stanowiące materiał wyborczy Komitetu i oznaczone jego symbolem, na opakowaniu których znajdowały się także napisy: „Budujmy Gminę na wzór dla innych / dla Naszych dzieci przyszłość”, oraz „Tomasz Wilk Kandydat na wójta Gminy Radziemnice”. Dokumenty doręczone Państwowej Komisji Wyborczej, w tym faktura VAT, wskazują na to, że powyższy materiał wyborczy nie został sfinansowany przez Komitet Wyborczy Wolni i Solidarni, a wyłącznie przez Tomasza Wilka, w kwocie, co najmniej 535,05 zł. Postawił on zatem do dyspozycji Komitetu własne środki finansowe. Przyjęcie przez komitet wyborczy partii politycznej środków finansowych pochodzących z innego źródła niż Fundusz Wyborczy tej Partii stanowi naruszenie przepisu art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, który dopuszcza finansowanie tego rodzaju komitetu wyłącznie ze środków pochodzących z Funduszu Wyborczego partii tworzącej ten komitet. Naruszenie powyższego przepisu, zgodnie z art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego, skutkuje odrzuceniem sprawozdania finansowego Komitetu.

Przepis art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego ma przy tym charakter kategoryczny i nie pozostawia żadnego marginesu ocen, np. uwzględniania proporcji kwoty środków pozyskanych z naruszeniem art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego do ogólnej kwoty przychodów komitetu wyborczego, ani tego, czy naruszenie prawa nastąpiło w sposób umyślny, czy też z powodu nieznamości przepisów Kodeksu wyborczego.

Zgodnie z art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, kwota w wysokości 535,05 zł, pozyskana przez Komitet z naruszeniem art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, podlega przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść została zużyta lub utracona, przypadkowi podlega jej równowartość. Komitet może dobrowolnie wpłacić kwotę podlegającą przypadkowi w wysokości 535,05 zł na konto urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu w terminie 14 dni od dnia doręczenia Komitetowi postanowienia o odrzuceniu jego sprawozdania finansowego. Dowód przekazania środków na rzecz Skarbu Państwa komitet wyborczy przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej. Brak wpłaty kwoty 535,05 zł na rzecz Skarbu Państwa spowoduje wszczęcie postępowanie określone w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego.

Ponadto Komitet powyższą kwotę pozyskaną od Tomasza Wilka powinien wliczyć zarówno do swoich przychodów, jak i kosztów. Oznacza to, że w części I, lit. A sprawozdania (Przychody lub wpływy), zamiast kwoty 95 151,20 zł powinno zostać wykazane 95 686,25 zł; natomiast w jego części I, lit. B (wydatki lub koszty), zamiast kwoty 94 222,04 zł powinno zostać wykazane 94 757,09 zł; w części I lit., B, pkt II (usługi obce), powinna zostać wykazana kwota 94 313,09 zł zamiast 93 778,04 zł; w części I, lit. B, pkt II ppkt 2 (wykonanie materiałów wyborczych), powinna zostać wykazana kwota 55 689,74 zł zamiast 55 154,69 zł; oraz w części I, lit. B, pkt II ppkt 2 lit. F (inne materiały wyborcze), powinna zostać wykazana kwota 49 640,33 zł zamiast 49 105,28 zł.

Komitet Wyborczy Wolni i Solidarni błędnie wypełnił zatem sprawozdanie finansowe. Narusza to ustawowy obowiązek sprawozdawczy, określony w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie łącznego sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, który zarejestrował kandydata na wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, wskazane uchybienie nie stanowi przesłanki do odrzucenia sprawozdania.

Wydatki Komitetu nie przekroczyły limitu określonego zgodnie z art. 135 § 1, w związku z art. 378 oraz art. 476 Kodeksu wyborczego. Wydatki Komitetu na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy nie przekroczyły limitu wydatków określonego zgodnie z art. 136 Kodeksu wyborczego.

Komitet wykazał, że uzyskał nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami w kwocie 929,16 zł. Kwota ta, jak wynika z historii rachunku bankowego, pozostała na rachunku bankowym Komitetu.

Pełnomocnik wyborczy Komitetu zawiadomił Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu strony internetowej Komitetu w dniu 29 sierpnia 2018 r., tj. zgodnie z art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego, w terminie do 7 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu Komitetu.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu, dołączonych do niego dokumentów, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia pełnomocnikowi finansowemu Komitetu Wyborczego Wolni i Solidarni przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Zastępcy Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej: *Wiesław Kozielowicz,*
Sylwester Marciniak

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej: *Zbigniew Cieślak, Grzegorz Jędrejek,*
Wojciech Kręcisz, Krzysztof Strzelczyk, Wojciech Sych